

Biskop Marianne Gaardens prædiken Juledag den 25. december 2017 i Maribo Domkirke

Lillejuleaften kunne man i Kristeligt Dagblad se et billede af mennesker i kø foran Århus Domkirke. Historien var kort fortalt, at folk strømmer i kirke til jul. En fjerdedel af befolkningen går i kirke juleaften.

Til påske, kan den samme avis have en tilsvarende eller modsvarende historie, hvor vi ser en næsten tom kirke Langfredag. Og så er historien kort fortalt, at kun en lille andel af befolkningen kommer i kirke til påske. Men hvorfor er det mon egentlig sådan? Og kan vi overhovedet forstå julens budskab om, at det sande lys, Jesusbarnet, der kom til verden julenat, uden vi også får påskens fortælling med, hvor det samme barn 30 år senere bliver korsfæstet?

Spørger man folk, hvorfor de går i kirke til jul, er svaret noget i retningen af: Det hører nu en gang julen til at gå i kirke. Eller det er så stemningsfuldt at komme i kirken, at høre musikken og at synge med på julesalmerne. Eller slet og ret, man kommer i julestemning af det.

Et par gange i mit liv har jeg fejret jul på den sydlige halvkugle, i Australien, hvor julen indleder en lang sommerferie. Som dansker oplever jeg ikke, at der er meget julestemning ved levende lys i høj sol og 30 graders varme, julemad, der tilberedes på grillen til lyden af Christmas Carols fra et nærliggende stadion – der mangler noget.

Jul er for mig, og sikkert for mange andre danskere, forbundet med vintermørke og mangel på lys.

Der er mørkt uden for i øjeblikket. Nogle mennesker oplever også et indre mørke.

Der findes både et indre og et ydre mørke.

Sorg, tab eller konflikter kan formørke sindet.

Jul er ikke kun lys, glæde og samhørighed. Det er også mørke, sorg og konflikter. Sindet kan være formørket af sorgen over tabet af den elskede, som vi savner allermost, netop når det er jul. Eller sindet kan være formørket af konflikter, brudte relationen, og de magtkampe, der følger i kølvandet herpå.

Krigsførelse er en del af den menneskehedens historie – omend jeg endnu ikke har mødt et menneske, der dybest set ønsker brud, konflikt eller krig.

En beretning fra det virkelige liv, som ofte bliver brugt i julens prædikener, og som nogle af jer sikkert også har hørt før, handler netop om, hvordan julestemningen greb folk.

Fortællingen er, at første verdenskrig for en kort stund blev sat i stå, da nogle tyske soldater over for engelske soldater i hver deres skyttegrav i Flandern spontant begyndte at synge "Stille Nacht", som på dansk hedder, Glade jul eller "Silent Night" på engelsk.

(Motet. Koret synger: Silent Night")

Soldaterne stemte i, og sangen bredte sig ned langs skyttegravene og langs begge sider af fronten bredte juleglæden og julefreden sig, og der blev råbt "glædelig jul" til hinanden fra begge sider. Soldaterne kravlede op ad skyttegravene og fejrede juleaften sammen, og historien lader vide, at man enedes om at lade julefreden vare til 2. juledag, så man kunne nå at begrave de døde, inden krigen blev genoptaget!

Når beretningen er så ualmindelig rørende og bevægende, så er det nok fordi den meget rammende beskriver en almen menneskelig erfaring, vi kan identificere os med her i

julen: Nemlig at skyttegravskrigene i familien indstilles for en stund, så julefreden kan indfinde sig.

Mon ikke, der er flere til stede her i kirken i dag, der har sat familiefejderne i bero, og har fejlet konflikterne ind under gulvtæppet, så man kan fejre jul i fred på de bulede gulvtæpper! Måske har man en stiltiende overenskomst om, at lade julefreden vare til og med 2. juledag! Jo, der kan være mange paralleller mellem julen i dag, og så dengang i Flandern i 1914 under første verdenskrig.

Det forunderlige ved historien er egentlig ikke, at man holder en enkelt dags julefred, det utrolige er, at man ikke holder fred de øvrige 364 dage om året. Men krig og konflikter har siden tidernes morgen været en del af historien.

Alle gode fortællinger handler om kampen mellem det gode og det onde, mellem livet og døden, mellem lyset og mørket.

Det er også et af de centrale temaer i dagens tekster. "I begyndelsen skabte Gud himlen og jorden. Jorden var dengang tomhed og øde, der var mørke over urdybet." Mørket var altså ikke noget Gud skabte, det var der i forvejen. Lyset derimod kom med Guds ord om, at der skal være lys.

Det er den her fortælling om verdens skabelse i 1. Mosebog i Det Gamle Testamente, der klinger med, når man hører indledningen til Johannes evangeliet:

"I begyndelsen var Ordet,

og Ordet var hos Gud,

og Ordet var Gud."

Og videre skriver Johannes:

" I ham var liv,

og livet var menneskers lys.

Og lyset skinner i mørket,

og mørket greb det ikke."

For det kan mørke nemlig slet ikke. Mørket, som var der i forvejen, kan aldrig nogen sinde fortrænge lyset. For lyset er skabt af Gud selv!

Selvom vi forstår lys og mørke som hinandens modsætning, så er de alligevel helt væsensforskellige. Tænk engang på et gammeldags mørkekammer, hvor man fremkalder billeder. Døren skal være lukket, så lys ikke trænger ind og ødelægger billederne. Man kan ikke åbne døren til et mørkt rum og så risikere, at mørket trænger ind i lyset.

Det vil altid være omvendt. Det er altid lyset, der fortrænger mørket, for mørket kan aldrig fortrænge lyset. Så den største trussel for mørket er lyset, men den største trussel for lyset er

ikke mørket. "Lyset skinner i mørket, og mørket greb det ikke," for det kan mørke slet ikke. Men, kan man spørge, er der så slet ikke noget, der kan true lyset?

Vi har jo alle erfaringer med både det indre og det ydre mørke. Og krig er fortsat en del af menneskehedens historie – både i de små hjem og i den store verden. Selvom vi øver os på julefreden, så er det en almenmenneskelig erfaring, eller blot et verdenshistorisk faktum, at der ikke går lang tid efter julens våbenhvile, inden vi atter snubler over buleterne i gulvtæppet, graver nye skyttegrave og genoptager den interne krigsførelse.

Så hvad nu hvis døren til menneskers indre mørkekammer aldrig åbnes? Så kan lyset jo ikke gennemtrænge mørket!

Det er netop kernen i det kristne håb, som vi hører om i dagens tekst, at lyset, det sande lys, som oplyser ethvert menneske er kommet til verdenen. Det er et lys, der kan gennemtrænge menneskers formørkede sind, så døren ikke i al evighed skal holdes lukket. Før eller senere vil den blive åbnet, måske ikke på vid gab i første omgang. Men selv en sprække er nok til at lyset kan trænge ind i mørket, som når nogle tyske soldater eksempelvis spontant begynder at synge Stille Nacht.

Kendetegnende for Johannes evangeliet er, at Jesus ikke på noget tidspunkt fordømmer det menneske, der holder sin dør lukket for at undgå lyset. Det menneske er jo fanget i sit eget mørkekammer, og at leve sådan er udtryk for lidelse. En lidelse, som Gud ønsker at helbrede. Derfor sendte han sin egen søn, for at oplyse ethvert menneske, der sidder i mørke, og for at vise os en anden mulighed, end brud, konflikter og krig.

Ingen mennesker uanset hvor på kloden de bor, ønsker krig, hverken de store krige mellem nationer, eller de små krige, der udkæmpes i familien og på arbejdspladsen, ja alle steder, hvor mennesker skal leve og fungere sammen. Alle ønsker vi kun freden!

Den sande julefred – er en indre sjælefred – og den udspringer IKKE af en øjeblikkelig stemning, følelse eller sindstilstand. Den sande fred udspringer et helt andet sted – nemlig i overgivelsen til og troen på Gud. I troen på, at Gud vil lade sit lys gennemtrænge også vores indre mørke, fordi Gud elsker os, som vi hørte i teksten lige før. Derfor sendte han sin søn.

Landets kirker er ofte tyndtbefolkede Langfredag, hvor vi hører om, hvordan det samme lille Jesusbarn, der blev født julenat, 30 år senere blev henrettet.

"I dine hænder far, betror jeg min ånd," sagde Jesus, da han hang på korset, og det er så ubetinget den ultimative overgivelse, inden vi påskemorgen hører det ufattelige budskab om, at han er genopstået og har overvundet dødens mørke.

Det er de to fortællinger, juleevangeliet og påskeevangeliet, der til sammen danner rammen om det kristne budskab, som formidler den sande fred – den fred, der rækker længere end til blot juledagene. For den virkelige fred udspringer i overgivelsen. "Din vilje ske", som siger vi i Fadervor.

Den indre fred kommer af at overgive sig til Gud, i tilliden til at Gud er med os, og lader sit lys skinne igennem os.

Lov og tak og evig ære være dig vor Gud,
Fader, Søn og Helligånd, du som var, er og bliver
én sand treeing Gud, højlovet fra første begyndelse,
nu og i al evighed.

Amen

Kirkebøn

Vi takker dig, Gud, for livet,
du har skænket os.
Og vi takker for den verden, vi lever i,
og for de mennesker, vi holder af
– og dem som holder os ud.

Tak for det lys, du har tændt i vort indre mørke.
Hjælp os med at lukke døren op,
så dit lys kan skinne på vore omgivelser.

Tak fordi du til stadighed kommer til os
så vi berøres af dit ord.
og vækker håb og tro.

Giv os modet til at være ydmyge,
selv om vi er bange.

Giv os troen på, at lyset altid vil sejre til sidst,
selv om vi i perioder kun kan se mørket.

Giv os frimodighed,
til at tage imod din kærlighed
så vi selv kan give den videre til vor næste.

Vær hos den, der lider, sørger og er bange.
Hos den der er bitter, udmattet og ensom,
og hos den, der har mistet livsmodet.
Og lad den, for hvem døden er nær, mærke
din omsorg, dit nærvær og din kærlighed.

Velsign vort land og alle som opholder sig her,
dronningen og hele hendes hus,
regeringen, folketinget og domstolene,
og giv dem og os alle, at vi må gøre din vilje.

Nedbryd falske fjendebilleder og fordomme.
Skab vilje til fred, dialog og forsoning,
overalt hvor der findes had, fanatisme og krig
i den store verden og i de små hjem.

Styrk og bevar din kirke og alle os i den, både
her i Maribo Domkirke og ud over hele din verden.
Gør os til et åbent, levende og givende fællesskab.

Værn om vores familie og venner,
og alle dem, som står os nær.

Gud hør vor bøn og
giv os alle din nåde, fred og velsignelse.

Amen